

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אור

שמחת תורה

המלך

מחות שמחת תורה:

במדבר פרשת פינחס פרק כט פסוק (לח) ביום השמיני עזרת תחיה לכם פלימלאכת עבדה לא תעשו: (לו) והקרבנות עליה אשה ריח ניחח ליקחך פר אחד איל אחד פכשים בני שנה שבועה תמימים: ומבואר בחז"ל במסכת סוכה דף נה ע"ב אמר רבי (אליעזר) [אלעזר] הני שבועים פרים כנגד מי – כנגד שבועים אומות. פר יחידי למה? כנגד אומה יחידה. משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה. ליום אחרון אמר לאוהבו עשה לי סעודה קטנה, כדי שאהנה ממך. וכן ברש"י במדבר פרשת פינחס פרק כט פסוק (לו) פר אחד איל אחד. אלו כנגד ישראל, התעבבו לי מעט עוד. ולשון חבה הוא זה, כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם קשה עלי פרידתכם עכבו עוד יום אחד. משל למלך שעשה סעודה וכו', כראיתא במס' סוכה (דף נה ב).

קבלת התורה:

והנה בכדי לעמוד על מחות שמחת תורה נקדים המבואר במסכת שבת דף פח ע"א ויתבינו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה – מוטב, ואם לאו – שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשוורוש. דכתיב קימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר. וכו' דאמר ריש לקיש: מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, ה"א יתירה למה לי? – מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה – אתם מתקיימין, ואם לאו – אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. דרש רבי סימאי: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמוע, באו ששים ריבוא של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני בתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. וכו' אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה לחן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, ברישא עשי, וחדר לשמע ע"כ.

עוד מבואר בספרי דברים פרשת וזאת הברכה פיסקא שמוג דבר אחר ויאמר ה' מסיני בא, כשנגלה הקדוש ברוך הוא ליתן תורה לישראל לא על ישראל בלבד הוא נגלה אלא על כל האומות, תחילה הלך אצל בני עשו אמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בה אמר להם [שמות כ יג] לא תרצה אמרו כל עצמם של אותם האנשים ואביהם רוצה הוא שנאמר [בראשית כז כב] והידים ידי עשו [בראשית כז מ] ועל חרבך תחיה, הלך אצל בני עמון ומואב אמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בה אמר להם [שמות כ יג] לא תנאף אמרו לו כל עצמם של ערוה להם היא שנאמר [בראשית יט לו] ותחרין שתי בנות לוט מאביהן, הלך אצל בני ישמעאל אמר להם מקבלים אתם את התורה אמרו לו מה כתוב בה אמר להם [שמות כ יג] לא תגנוב אמרו לו כל עצמם אביהם ליסטים היה שנאמר [בראשית טז יב] והוא יהיה פרא אדם, וכן לכל אומה ואומה שאל להם אם מקבלים את התורה וכו', כיון שראה הקדוש ברוך הוא כך נתנם לישראל, וכו' כך ישראל קבלו את התורה בפירושה ובדקדוקיה אף אותם שבע מצות שלא יכלו בני נח לעמוד בהם ופרקום באו ישראל וקבלום לכך נאמר ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו.

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

שאלות:

א: ויש להקשות שנראה שמאמרי חז"ל סותרים מצד אחד כפה עליהם הר כגיגית ואף גם זאת מכאן מודעה לאורייתא, ומאידך הקדימו נעשה לנשמע והקב"ה שיבא אותם מי גילה רו זה לבני?

ב: כמו כן מבואר במדרש שהקב"ה חיוזר על כל האומות ולא רצו לקבל ורק ישראל קיבלו וכיצד נאמר שכפה עליהם?

ג: עוד כתב בחידושי הריטב"א ראיתי רבותינו בעלי התוספות ז"ל וגם רבותינו האחרונים מקשים בזה והלא התורה מעידה שקבלוה בלב שלם כדכתיב (דברים ה') מי יתן והיה לבבם זה להם?

ד: והקשה הרשב"א כיון שקבלו באונס א"כ אמאי באמת נענשו ישראל?

ה: עוד יש לשאול מדוע עושים שמחת תורה בחג שמיני עצרת ולא בשבועות שהוא חג מתן תורה? ובכדי ליישב קושיות הנ"ל נקדים מעשה שהיה.

מעשה בנישואי בת המלך:

מעשה שהיה עם בת יחידה של מלך המושל על מדינות רבות, והיא הייתה כלילת המעלות יפה כלבנה ברא כחמה ומשכלת עם מידות ותכונות נפלאות ומיוחדות, והנה כאשר הגיעה לפרקה הייתה מאוד מבוקשת מבני מלכים שרים ורוזנים אולם היא סירבה לכל הצעה שהוצע לה ואביה נבון מדוע היא דוחה כל הצעה ובפרט הצעות מיוחדות מבני מלכים, החליט לשוחח עם ביתו בצורה פתוחה על הנושא מדוע מסרבת לכולם האם יש בליבה דבר אחר, אמרה לו ביתו שהיא יודעת שדבריה לא ימצאו חן ולא יתקבלו בעיני אביה, אולם אביה הפציר בה שמבטיח לה למלא משאלות ליבה ורק שתשתף פעולה, ואכן אמרה לו שהיא מעוניינת מאד ממשרתי המלך פשוט וממשפחה פשוטה המתגוררת באחד הכפרים, ניסה אביה להסביר כי זה לא מכבודו וכבודה לקחת כזה חתן פשוט, אולם הסבירה לאביה

היא לא זקוקה לא לכסף ולא לכבוד היא צריכה בעל שידע לכבדה ולהעניק לה חום ואהבה, וזה לא יהיה עם בני מלכים שרים ורוזנים בגלל שמחזיקים מעצמם, לבסוף השתכנע המלך בהיותו וזו בת יחידה האהובה עליו וחייב למלא את רצונה, וביום בהיר המלך הזמין אליו את אותו משרת כחפץ ליבה, אותו משרת מעולם לא הזמין ולא התקרב אל המלך, נבהל מדוע הזמין למלך מי יודע מה העלילו עליו, כמובן הובא אל בית המלך וארכובותיו דא לדא נקשן מרוב פחד, אולם כאשר הגיע קיבלו המלך במאור פנים ובכבוד והופתע, אך הוכה בהלם כאשר המלך הפתיע אותו וביקשו לחתן עבור ביתו היחידה ואמר לו שיתן תשובה תוך יממה, כמובן הלך והיה חמום מההצעה התחיל לחשוב איך יתכן שהמלך בחר בו לחתן כאשר הוא משרת פשוט ומשפחה פשוטה מי יודע אם לא שיש מומים בבת ומוסתרם, אבל הוא מבין שאין לו ברירה ובחירה הרי אם יסרב למלך אחת דתו להמית, ולזאת גמר בליבו להשיב למלך שהוא מסכים ומה שיהיה יהיה אין לו ברירה, ואכן החזיר תשובתו וכמובן נפגש עם ביתו של המלך ופליאתו גדלה שבעתים כאשר רואה עד כמה היא יפה ואיך יתכן שהוא נבחר בטוח שיש מומים נסתרים אבל אין לו בחירה, המלך החליט שבעוד כמה ימים תיערך החתונה למרות שלא מתאפשר להודיע ולשתף את הוריו, כמובן המלך דאג לכל צרכיו בצורה שמתאימה לחתן המלך וערכו חתונה ברוב פאר והדר, חבריו קינאו בו כיצד מביא עמיקתא לאיגרא רמה זכה לעלות מעלה מעלה להיות חתן המלך לביתו היחידה, אולם למרות שכולם שמחו בשמחת המלך אחד ויחיד שלא היה שמה החתן בהיותו והיה בטוח שנפל קרבן לאשה בעל מומים נסרים שיגלה בהמשך, ואכן עברה החתונה וכל ימי השמחה ועדיין היה בודק את אשתו למצוא את המומים הנסרים בדק האם יש לה ידים ורגליים שלימות ולא תותבות ולאחר מכן עכב אחרי השיניים ואחרי העיניים אולי הם מזכוכית ולמרות שרואה שהכל בשלימות אולי היא מתקיימת על כדורים ומסתירה ממנו ולכן עקב ימים ולילות

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

הראת לדעת כי התורה הקדושה היא ביתו היחידה של הקב"ה אהובתו ושעשועיו של הקב"ה במשך תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם ואותה מסרה לנו לאשה, והקב"ה בחר בנו למרות שאנחנו הקטנים ומועטים ופשוטים שהיינו עבדים במצרים כמ"ש בדברים פרשת ואתחנן פרק ז פסוק (ו) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה יִקְרָא אֱלֹהֶיךָ בָּךְ בְּחַרְוּ יִקְרָא אֱלֹהֶיךָ לְהִנֹּחַ לֹא לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה: (ז) לֹא מִרַבָּם מִכָּל-הָעַמִּים חֵשֶׁק יִקְרָא בָכֶם וַיִּבְחַר בָּכֶם כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל-הָעַמִּים: (ח) כִּי מֵאַהֲבָתְךָ יִקְרָא אֶתְכֶם וּמִשְׁמֵרוֹ אֶת-יְהִשְׁבְּעָהּ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם הוֹצִיא יִקְרָא אֶתְכֶם בְּיַד חֲזָקָה וַיִּפְדֶּךָ מִכַּיִת עֲבָדִים מִיַּד פְּרָעָה מֶלֶךְ-מִצְרָיִם: ובהיות הדבר כך ישראל נדמו לאותו משרת שלא הבין מדוע דוקא הוא נבחר לחתן של המלך לביתו היחידה ולזאת חששו שכנראה יש ח"ו מומים נסתרים בתורה הקדושה, אך כיון שאמר להם הקב"ה נברא על תנאי וקיומו תלוי בקבלת התורה נמצא שהבינו שאם יסרכו העולם יחרב ומחוסר ברירה אין להם בחירה אלא לקבל את ההצעה וזו כוונת חז"ל כפה עליהם את ההר כנגיף שאחרת העולם נחרב כאותו משרת, ולזאת כיון שקבלה זו אמנם קיבלו את התורה יותר משאר אומות העולם עד שאמרו נעשה ונשמע ובזכותם יש קיום לעולם וזכו לשני כתרים, ולזאת מצד אחד לאחר שקיבלו התורה נעשו על העבירות אך מאידך יש מודעה לאוריינת שזה נעשה מחוסר ברירה ולא מבחירה וממילא יש הקלה בעונשם, אולם לאחר מכן קבלו את התורה באהבה, וכל זה לאחר שבחנו וחקרו ובדקו את התורה ומצוותיה האם אין מומים נסתרים, והגיעו למסקנה כי התורה תמימה ומושלמת שנאמר עליה תהלים פרק יט פסוק (ט) פִּקְדֵי יִקְרָא יִשְׂרָאֵל מִשְׁמִיחֵי-לֵב מִצְוֹת יִקְרָא בְּרָהּ מֵאִירַת עֵינָיו: (י) יִרְאֵת יִקְרָא מְהֻרָּה עוֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטֵי יִקְרָא אֶמֶת צִדְקוֹ יִחְדוּ: (יא) הִנֵּה-מֵדִים מְזֻהָב וּמְפֹאֵר רַב וּמְתוּקִים מְדֻבָּשׁ וְנִפְתָּ צוּפִים: ולכן הבינו שזכו למתנה גדולה ולזאת (יב) גָּם-עֲבָדֶיךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֲקֹב רַב: כי נתגלה לעיניהם שאין שום מומים נסתרים (יג) שְׁגִיאוֹת מִי

והיפך בכל מקום לגלות את המומים וכך עברו עליו החודשים הראשונים לחייו עד שגמר לחקור ולהסיר כל ספק ומצא שהיא ממש מושלמת ביופי ומידות וחכמה ורק אז התחיל לשמות, ופנה למלך וביקשו שכעת הוא רוצה משתה מיוחד לכבוד החתונה עם ביתו, שאלו המלך כבר עשינו ומה היום מיומנים, הסביר את עצמו שעד עכשיו אפילו שכולם שמחו הוא לא שמח בהיותו וחשש שהוא נבחר בגלל שיש מומים לבת וכעת שראה שהיא מושלמת עכשיו שמחתו מושלמת ורוצה משתה מיוחד.

מדוע שמחת תורה לא בשבועות:

אחר הדברים האלה יובנו היטב מאמרי חז"ל שבעצם התורה הקדושה היא ביתו היחידה של מלך מלכי המלכים וכמאמר חז"ל **במסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק לא** רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר תשע מאות ושבעים וארבע דורות קודם שנברא העולם היתה תורה כתובה ומונחת בחיקו של הקדוש ברוך הוא ואומרת שירה עם מלאכי השרת שנאמר ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום [משחקת לפניו] ואומר משחקת בתבל ארצו [ושעשעי את בני אדם] (משלי ח' ל' ול"א):

ועוד אמרו חז"ל **בשמות רבה (וילנא) פרשת תרומה פרשה לג סימן א** משל למלך שהיה לו בת יחידה בא אחד מן המלכים ונטלה ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו אמר לו בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך אלא זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי, כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל נתתי לכם את התורה לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר ועשו לי מקדש.

והקב"ה חפץ לחתן אותה עם עם ישראל וכמ"ש חז"ל **במסכת ברכות דף נז ע"א ובמסכת פסחים דף מט ע"ב** שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה, אל תקרי מורשה אלא מאורסה.

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

בגדר כפה עליהם הר כגיגית, אולם בסוכות התחלנו לעבוד את השם מאהבה והוא חג שמחתנו והתחלנו במשך כל ימי חג הסוכות לעשות הקפות סביב התורה, ושיא השלימות והשמחה ביום שמחת תורה שרוקדים ומחבקים את התורה ושמחים בה שהיא שיא השלימות, ובזה זוכים למאמר הו"ל שהופכים לקב"ה ואורייתא וישראל חד הוא.

יבין מנסתרות נקני: והיא כלילת המעלות ולכן שמחו בתורה מחדש לאחר כמה חודשים מנתינתה ביום שמיני עצרת ולא בחג השבועות, ולזאת ביקש הקב"ה עוד יום סעודה מחדש לשמחה בתורה הקדושה. ולזאת עד הלום עברנו את חודש אלול והימים הנוראים שהם בבחינת עבודת השם מיראה והיינו

מוסר השכל:

עלה בידנו להבין ולהשכיל עד כמה מעלת מעלת התורה הקדושה וכיצד כל אחד צריך לשמחה בשמחת התורה שזכינו להתחתן עם התורה הקדושה ביתנו יחידתו ושעשעו של מלך מלכי המלכים מה שלא זכתה שום אומה, וככל שנשמח בתורה ונתחבר לתורה הקדושה כך נזכה להבין ולהשכיל ולהחכים בסודות התורה הקדושה, ולזאת ידוע שכל שפע החכמה זוכים ביום שמחת התורה, ולזאת החלש יאמר גיבור אני וישמח כפי יכולתו למען נשמתו, ולמרות שלצערנו המצב שפוקד את העולם במגיפה הקשה אשר מסכנת חיי אדם ועלינו החובה לקיים מצוות ונשמרתם מאוד לנפשותיכם ולא לזלזל כמו אותם קלי דעת, ועכב כך נאלצים להתפלל בחוץ ובקבוצות קטנות, למרות זאת יעשה כפי יכולתו לשמחה בתורה הקדושה אפילו הוא יחיד ירקוד עם התורה הקדושה ויחזיק ספר תנ"ך וירקוד איתו להתחבר לתורה ולקב"ה ביום הגדול הזה, ובזכות מצוה זו נזכה שהקב"ה יסיר את המגיפה וירפא כל חולי עמו ישראל ויחיש את גאולתנו בחסד וברחמים במהרה בימינו אמן ואמן.

החותם בברכת חג שמח

ויחי רצון שנזכה שיפרום סוכת שלום עלינו אמן.
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

